

типу підприємця пов'язані з відсутністю усталених традицій формування духовних потреб, глибоким корінням матеріальної мотивації у свідомості українських громадян. У суспільстві мотив примноження особистого матеріального багатства поступово перестає бути одним із головних, заміщається мотивами вдосконалення людини, які в піраміді А. Маслоу формують вищий тип цінностей. Цей аспект відображають мотиваційні теорії К. Альдерфрера, Д. Мак-Клелланда, Ф. Герцберга. Так, теорія К. Альдерфрера побудована на ієрархії потреб, але її принциповою особливістю є те, що рух в ієрархічній структурі потреб може здійснюватися як знизу вгору так і згори вниз, тоді коли не задоволені потреби нижчого рівня. Його теоретична конструкція має широкий простір для застосування у перехідний період від мобілізаційного до інноваційного типу діяльності.

Таким чином, проведений аналіз концептуальних змін в змісті професійної і технологічної освіти показав, що основною ідеєю сучасної концепції підготовки майбутніх учителів трудового навчання має бути ідея інтелектуалізації предмета «Трудове навчання» (або «Технології») через зростання питомої ваги предметів гуманітарної складової наукових знань, при цьому компонент культури повинен бути домінуючим. Зміна змісту професійної і технологічної освіти має відбуватися на гуманістичних засадах, з урахуванням проблем інформатизації суспільства і мати інноваційних характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Формирование общества, основанного на знаниях: новые задачи высшей школы: доклад Всемирного Банка. – М.: Весь мир, 2013. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.worldbank.org/>
2. Гончаренко С. У. І насамперед – прикладна наука / С. У. Гончаренко. – Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2003. – 20 с.

REFERENCES

1. Formirovanie obshhestva, osnovannogo na znaniyah: novye zadachi vysshej shkoly: doklad Vsemirnogo Banka [Formation of a society based on knowledge, new higher school problems: World Bank report], Moscow, Ves' mir, 2013. Rezhim dostupa: <http://www.worldbank.org>.
2. Honcharenko S. U. I nasampered – prykladna nauka [Nasampered the I – Applied Sciences], Khmel'nyts'kyu, Vyd-vo Khmel'nyts'koho humanitarno-ped. Instytutu, 2003. 20 p.

УДК 378: 37.011.3-051

О. О. ЛАВРЕНТЬЄВА

РОЗВИТОК МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відзначено доцільність формування і розвитку методологічної культури майбутнього вчителя з огляду на сучасну соціокультурну ситуацію, рівень розвитку науки й потреби педагогічної практики. Проаналізовано наявну систему методологічної підготовки, її здобутки та недоліки. Визначено дисфункції методологічної культури майбутніх учителів та три рівні суперечностей у досліджуваній науковій проблемі. Представлено концепцію та методичну систему розвитку методологічної культури майбутніх учителів, в основу якої покладено закономірності, загальні й специфічні принципи, а також провідні методологічні підходи. Подано рекомендації щодо подальшого розвитку системи професійної освіти з огляду на необхідність посилення методологічної і світоглядної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: методологічна культура, майбутній вчитель, система професійної освіти.

РАЗВИТИЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Отмечено целесообразность формирования и развития методологической культуры будущего учителя, с учетом современной социокультурной ситуации, уровня развития науки и потребностей педагогической практики. Проанализированы имеющиеся системы методологической подготовки, ее достижений и недостатков. Выделяются дисфункции методологической культуры будущих учителей и три уровня противоречий в исследуемой научной плоскости. Отображено концепцию и методическую систему развития методологической культуры будущих учителей, в основу которой положены закономерности, общие и специфические принципы а также ведущие методологические подходы. Поданы рекомендации относительно дальнейшего развития системы профессионального образования с учетом необходимости усиления методологической и мировоззренческой подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: методологическая культура, будущий учитель, система профессионального образования.

O. LAVRENTIEVA

DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS' METHODOLOGICAL CULTURE IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION

The article deals with the issue of adequacy of formation and development of future teachers' methodological culture, taking into account modern social and cultural situation, science development level and requirements of practical teaching. The current system of preparing teachers has been analyzed, considering its gains and drawbacks. Malfunctions of the future teachers' methodological culture have been defined along with three levels of inconsistency in the problem in question. The article introduces the concept and the system of methods suggested for the development of the methodological culture of the future teachers grounded on the laws, general and specific principles as well as mainstream methodological approaches. The recommendations concerning subsequent development of the system of professional education are suggested taking into account the necessity of methodological and educational preparation of future professionals.

Keywords: methodological culture, future teacher, system of professional education.

Зміст існуючої системи професійної підготовки майбутнього вчителя зорієнтований на формування в нього системи професійних знань, відповідних запитам практики й викликам глобалізації, інформатизації й полікультурності сучасного суспільства, а відтак, – на становлення світоглядної культури сучасного педагога, професіоналізму у фаховій діяльності, його духовно-морального обличчя. Водночас І. Зязюн, В. Кремень, Н. Ничкало, І Табачек та інші дослідники вказують на слабкі місця професійної підготовки вчителя, для подолання яких необхідно забезпечити реальну підготовку: педагога-дослідника, педагога-майстра, педагога європейського суспільства; педагога-психолога, педагога, спроможного по-новому організувати навчальний процес, підготувати в достатньому обсязі не лише творців інтелектуальних ресурсів, особливо наукових знань, а й інноваційних особистостей, здатних перетворити ці знання в технологічні інновації й висококонкурентні продукти та послуги [1, с. 22].

Провідними концептуальними ідеями професійної підготовки майбутнього вчителя сьогодні є: поглиблення і розширення його наукового світогляду; підвищення загальної культури, її політичної, моральної, естетичної складових; формування здатності до постійного оновлення наукових знань, кристалізація вольових якостей; підвищення педагогічної майстерності; поглиблення органічного зв'язку вчителя з життям, соціальною практикою; утвердження активної громадянської позиції [2]. Головним результатом професійної підготовки варто вважати належний рівень педагогічної культури вчителя, його готовність до виконання функцій викладача, вихователя, методиста й дослідника педагогічної реальності, до проектування і конструювання педагогічних систем на підґрунті виваженого наукового дослідження.

Як результат осмислення змісту професійно-педагогічної діяльності й сучасних суспільних викликів виокремлюється новий культурний феномен – методологічна культура вчителя. Його введення вважається не лише правомірним, а й нагальним. Саме культура як цілісне утворення, а не набір окремих методологічних знань, допомагає перетворити методологічний досвід у надбання майбутнього фахівця, фактор розвитку його особистості, творчого мислення, формування світогляду й моральності. Якщо раніше вважалося, що така культура характеризує вченого, дослідника, то на сьогодні методологічного забезпечення потребують і працівники практичної галузі, фахівці всіх типів, зокрема й педагогічної сфери. Особи, які приймають рішення, не бажають діяти методом «спроб і помилок», а віддають перевагу методологічному забезпеченню передбачуваного результату й виявленню засобів його досягнення.

Велике значення має методологічна культура вчителя в галузі предметних знань. В умовах плюралізму, гнучкості навчальних планів, варіативності програм, підручників та навчальних технологій, широкого впливу ЗМІ, піднесення ролі дослідницької роботи учнів, поглиблення профільного спрямування тощо суттєву роль відіграє ступінь оволодіння вчителем провідними сучасними науковими теоріями, історією науки, дослідними стратегіями, процедурами методологічного аналізу, комплексом гносеологічних, теоретико-пізнавальних питань, зокрема тих, що окреслюють: співвідношення теорії та експерименту, фундаментального та фактологічного рівнів пізнання; співвідношення між абсолютною та відносною істиною; сутності пізнання як нескінченного процесу наближення до абсолютної істини внаслідок пізнання відносних істини тощо. Методологічна культура в галузі предмета викладання дозволяє вийти вчителю на загальнонауковий, загальнофілософський рівень сприйняття оточуючого світу.

Водночас, як вказують С. Гончаренко, В. Кушнір, В. Шарко та інші науковці, в сучасній школі методологічні знання «не працюють». При нинішньому типі взаємодії між педагогічною наукою й шкільною практикою, проекція наукового знання на діяльність учителя здійснюється через сформульовані в посібниках і методичних рекомендаціях положення. Це найчастіше призводить або до перекручування методологічної сутності явища, процесу або до його відчуження від практики, об'єктивізації, оскільки така інформація не містить індивідуально-особистісного початку. Ці та інші негативні тенденції зумовлюють перегляд змісту професійної підготовки майбутніх учителів та її концептуальних орієнтирів.

Мета статті: розкрити основні концептуальні ідеї формування і розвитку методологічної культури майбутнього вчителя й окреслити рекомендації щодо подальшого розвитку системи професійної педагогічної освіти.

Методологічна культура вчителя є аксіологічним, акмеологічним, системним і цілісним, антропологічним і культурологічним феноменом, який не зводиться до наукової чи філософської, інтелектуальної й світоглядної культур, є стрижнем ієрархічної системи елементів професійно-педагогічної культури і при цьому виконує виняткові функції в професійно-педагогічній діяльності. Вона може бути інтерпретована в широкому та вузькому значенні, залежно від ступеня складності методологічної діяльності, її глибини й ціннісних настанов, застосованих суб'єктом засобів розуміння, пояснення та інтерпретації. У широкому розумінні – це культура педагога-дослідника, який свідомо займається управлінням і конструюванням професійно-педагогічної діяльності. Методологічна культура у вузькому значенні є своєрідною для сфери освіти культурою мислення, що потрібна вчителю для вирішення професійно-педагогічних проблем у галузі педагогічної теорії і практики [5].

Проведене нами дослідження в Криворізькому педагогічному інституті ДВНЗ «Криворізький національний університет» зафіксувало наявність сформованої системи методологічної підготовки майбутніх учителів, її своєрідність відповідно до напрямку й освітньо-кваліфікаційного рівня. Встановлена тісна кореляційна залежність між ефективністю методологічної підготовки та рівнем професійної культури викладачів, ступенем і якістю їх науково-методичної діяльності, ставленням до студентської науки та шкільної педагогічної практики. Виявлена фрагментарність і недостатність методологічної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін. Встановлено, що обсяг отримуваних ними методологічних знань обмежений, а види пропонованої дослідницької діяльності – переважно навчальні й носять суб'єктно-перетворювальний характер. Це пояснює недостатній рівень сформованості методологічних знань з науково-теоретичної підготовки у майже 70 % студентів, з методичної

– у 60 % і з психолого-педагогічної – 45 %. Хибне уявлення про зміст і значення науково-дослідницької діяльності мають 55 % майбутніх учителів; перевага зовнішньої мотивації у виборі професії і природничо-наукової спеціалізації існує у майже 50 % студентів.

У системі професійної підготовки виокремлено дисфункції методологічної культури майбутніх учителів, що виявляються в їх нездатності до методологічного аналізу, пояснення, розуміння, інтерпретації, категоризації, концептуалізації пропонованої природничо-наукової та професійно-педагогічної інформації. Виявлено три рівні суперечностей у досліджуваній проблемі, а саме: на рівні концептуалізації, на рівні організації процесу професійної підготовки вчителів і на рівні особистісного професійного становлення майбутнього вчителя природничих дисциплін. Провідною визначено суперечність між необхідністю приведення сучасної системи професійної підготовки відповідно до ознак постіндустріальної культури й пануванням раціоналістичної парадигми, що вичерпала свою культурну адекватність у сучасній соціокультурній ситуації.

Отже, розвиток методологічної культури в системі професійної підготовки є нагальним та принципово можливим і таким, що потребує створення цілісної концепції. Окреслена нами концептуальна ідея виходить із розуміння методологічної культури як стрижня системи ієрархічних компонентів професійно-педагогічної культури вчителя, що включає, зокрема, як гуманітарну, так і природничо-наукову культури. Розвиток методологічної культури в системі професійної підготовки вбачається в опорі на логіку, закономірності й рушійні сили досліджуваного процесу, що має здійснюватися передусім на засадах ціннісно-орієнтаційного, гуманістичного, компетентнісного, культурологічного й системно-діяльнісного підходів до дослідження методологічної діяльності й системи її ціннісних детермінант, педагогічної й природничо-наукової картин світу.

Концептуальні засади розвитку методологічної культури майбутнього вчителя ґрунтуються на розумінні цього процесу як поступального руху, еволюції, переходу від одного стану до іншого, як генези, що розгортається в часі, за змістом, обсягом та спрямуванням. Вони є результатом осмислення закономірностей, виокремлення принципів, підходів до управління розвитком методологічної культури в процесі професійної підготовки.

Вивчення і дослідження передового педагогічного досвіду й наукових розробок цього спрямування уможливило виокремлення певних закономірностей формування й розвитку методологічної культури майбутнього вчителя:

1) залучення студентів у ті види діяльності, які передбачають осмислення й узгодження суперечностей у системах знань, сприяє актуалізації їхньої методологічної свідомості;

2) рівень сформованості в студента специфічного для сфери освіти стилю мислення зумовлений частотою рефлексивного виходу стосовно аналізу й самоаналізу професійно-педагогічної діяльності чи її окремих складових;

3) ступінь усвідомленості й глибини знань суб'єкта про природу, суспільство, людину взаємозв'язаний із вектором їх ціннісно-орієнтованого застосування у практичній діяльності;

4) рівень ефективності методологічної діяльності зумовлений мірою особистісного включення в неї суб'єкта, ступенем його компетентності в ній;

5) рівень сформованості методологічної культури майбутнього вчителя взаємозв'язаний зі змістом і логікою застосованих формувальних і розвивальних засобів [4].

Відповідно до закономірностей визначаємо загальні та спеціальні принципи розвитку методологічної культури майбутнього вчителя в системі професійної підготовки. Загальні принципи відібрано нами із загальнопедагогічних принципів, що мають універсальний характер, детермінують процес професійної підготовки у вищій педагогічній школі й безпосередньо пов'язані із закономірностями формування професійно-педагогічної культури студентів. До них належать: принципи гуманізації й гуманітаризації, професійної спрямованості, науковості й фундаменталізації, наступності, індивідуалізації й диференціації, культурної детермінації, фасилітації, інтеграції освіти, науки й педагогічної практики тощо. Група специфічних принципів поєднує в собі ті, що відображають специфіку розвитку методологічної культури, як-от: раціогуманізму, логізації, проблемно-методологічного структурування, формування методологічної діяльності, культуровідповідності, активізації методологічної рефлексії, циклічності, саморозвитку.

Зазначені закономірності, зумовлені ними принципи визначають загальну стратегію вирішення цілей нашого дослідження на підставі різного рівня методологічних підходів розвитку досліджуваного феномена в процесі професійної підготовки. На стратегічному рівні такими підходами є:

– гуманістичний, який зумовлює постановку в центр системи педагогічної роботи внутрішніх потреб, професійних мотивів, уможливує побудову гнучких стратегій в організації й управлінні діяльністю, що передбачає актуалізацію та вдосконалення методологічної культури майбутніх учителів;

– компетентнісний, який забезпечує дотримання закономірностей формування методологічної компетентності майбутнього вчителя як складової його методологічної культури, посилення його наскрізної загальної та спеціальної методологічної підготовки;

– культурологічний, що визначає спрямованість на становлення майбутнього вчителя як суб'єкта культури шляхом його залучення до процесу культурної творчості в різновидах діяльності, спілкування, відносинах, які формують світоглядні й ціннісно-сміслові орієнтири, до розуміння й пояснення педагогічних явищ і процесів як культурних феноменів;

– особистісно-діяльнісний, який дає змогу залучати засоби прямого та опосередкованого педагогічного управління процесом становлення та розвитку методологічної культури студентів безпосередньо в методологічній діяльності, що проектується з урахуванням освітніх, культурологічних, професійних потреб майбутніх учителів [4].

На тактичному рівні визначаємо наступні підходи:

• когнітивний – виходить із необхідності формування системи методологічних знань, методологічної грамотності майбутнього вчителя на основі сформованої в нього педагогічної картини світу й передбачає відбір потрібного для вирішення професійних завдань змісту професійної підготовки, а також розвиток у студентів педагогічного мислення, професійних здібностей;

• проблемний – базується на застосуванні різних форм занурення студентів у проблемні ситуації методологічного гатунку, які вимагають аналізу, обґрунтування й управлінського втручання;

• завданнєвий – передбачає розвиток компонентів та аспектів складових методологічної культури студентів через вирішення навчальних, позиційно-рольових і творчих завдань;

• діалогічний – орієнтує діяльність щодо формування методологічної культури майбутнього вчителя на відтворення послідовності міркування, методів пошуку й вирішення поставлених проблем за допомогою питань і міркувань у формі діалогу;

• імітаційно-ігровий – має за мету оволодіння методологічною культурою в ході активної пізнавальної діяльності в ігровій формі;

• міждисциплінарний – забезпечує розвиток методологічної культури майбутнього вчителя на підставі критичного й творчого осмислення та інтеграції загальнопедагогічних, психологічних, філософсько-кібернетичних, природничо-наукових знань, ціннісних і методологічних засад професійно-педагогічної діяльності;

• контекстний – уможливує розвиток методологічної культури як стрижня професійно-педагогічної культури, що віддзеркалює культуру управління та конструювання професійно-педагогічної діяльності, інтерпретує специфічну до сфери освіти культуру мислення.

Формування й розвиток методологічної культури вбачається в узгодженому, системному характері загальнокультурної, загальнонаукової, фундаментальної, психолого-педагогічної, практичної й методологічної складових підготовки майбутніх учителів, у ході засвоєння курсів, що мають «домінантну» методологічну спрямованість та «наскрізних» компонентів педагогічної освіти – самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідницької діяльності, навчальної та педагогічної практик, кваліфікаційних досліджень. Цей процес повинен здійснюватися в системі й перебувати в органічній єдності й інтегрально характеризувати цілі, зміст, етапи та рівні професійної підготовки майбутніх учителів, пріоритетні напрями педагогіки вищої школи та природничих наук [5].

Методичну систему розвитку методологічної культури майбутнього вчителя природничих дисциплін визначено як взаємозумовлену сукупність організаційно-методичних заходів, які забезпечують результативність розвитку методологічної культури студента, а також педагогічних умов, що посилюють ефективність цього процесу та реалізуються як

окремі підсистеми послідовно й поетапно в системі професійної підготовки. Такими підсистемами є: 1) формування готовності викладачів до вироблення в студентів особливого для сфери освіти стилю мислення, що забезпечує формування суб'єкта методологічної діяльності; 2) моніторинг стану методичної системи, яку вможлиблює управління розвитком методологічної культури майбутніх учителів; 3) розвиток методологічної діяльності майбутнього вчителя, що функціонує з огляду на такі педагогічні умови, як посилення наскрізної загальної та спеціальної методологічної підготовки, використання механізмів методологічної рефлексії у сприйнятті, розумінні, проектуванні та конструюванні майбутніми вчителями педагогічної реальності. Методикою передбачено поетапну реалізацію положень моделі розвитку методологічної культури майбутніх учителів у ході підготовчого, формувального, розвивального й контрольно-коригувального етапів відповідно до якісних характеристик професійної підготовки творчо-розвивального типу [4].

Для досягнення планомірності, наукової обґрунтованості, керованості досліджуваному процесу розроблено й уточнено технологічне забезпечення моніторингу розвитку методологічної культури майбутніх учителів природничих дисциплін. Його предмет диференційовано на такі позиції: 1) рівень розвитку структурно-критеріальних компонентів методологічної культури в методичному, дидактичному й виховному аспектах педагогічної діяльності; 2) ступінь сформованості специфічного для сфери освіти стилю мислення студентів (вид і спрямованість мислення); 3) рівень розвитку методологічної культури майбутнього вчителя (дослідницька позиція в методологічній діяльності, ступінь оволодіння нею, міра й спрямованість у застосуванні методологічних настанов під час вирішення проблемних ситуацій); 4) готовність викладачів (магістрантів) до вироблення в студентів специфічного для сфери освіти стилю мислення (особистісна, науково-теоретична, практична); 5) стан підсистеми розвитку методологічної діяльності майбутніх учителів природничих дисциплін [5].

У ході дослідження експериментально перевірено ефективність методичної системи розвитку методологічної культури та її компонентів у майбутніх учителів природничих дисциплін і доведено її результативність. Проведений аналіз і узагальнення моніторингових досліджень на підставі чотирьох діагностичних зрізів дав можливість констатувати тенденцію до позитивних якісних і кількісних змін у складі, змісті й структурі методологічної культури студентів. Загалом за результатами дослідно-експериментальної роботи на 6,5 % стало більше студентів із показником оптимального рівня, на 21,1 % – із показником достатнього рівня, на 1,3 % – із показником критичного рівня за рахунок зменшення кількості студентів, що мали на початок експерименту початковий рівень розвитку методологічної культури. Приріст за коефіцієнтом розвиненості для методологічної культури склав 0,11 одиниці, а для стилю мислення – 0,9 [5].

Урахування вищевикладених ідей та результатів апробації уможливило формулювання наступних положень щодо подальшого розвитку системи педагогічної освіти, зокрема вчителів природничих дисциплін.

На загальнодержавному рівні: оновлення й розробка законодавчої та нормативно-правової бази, що регламентує й здійснює державну підтримку розвитку природничої освіти, забезпечує престиж вчительської професії загалом і розвиток змісту професійної діяльності вчителя природничих дисциплін зокрема, введення до неї й нових напрямів спеціалізації, між ними тих, які сприяють конкурентоспроможності й мобільності фахівців, формуванню педагога-дослідника та його професійної культури; конкретизацію ОКХ і ОПП бакалавра і магістра цього профілю стосовно їх методологічної підготовки й визначеної методологічної компетентності; розширення мережі допрофесійних закладів природничо-наукового й технічного спрямування; сприяння в оновленні матеріально-технічної бази й освітнього середовища природничих факультетів педагогічних ВНЗ.

На регіональному рівні: забезпечення системної співпраці закладів позашкільної, шкільної природничої освіти та педагогічних ВНЗ щодо професійної орієнтації й популяризації досягнень обдарованих учнів, студентів і творчо працюючих учителів природничих дисциплін; започаткування регіональних програм з розвитку науково-технічної і науково-педагогічної творчості, природничо-наукових досліджень молоді; створення й фінансова підтримка баз для проведення педагогічних і навчальних, а між ними – польових практик майбутніх учителів природничих дисциплін.

На рівні ВНЗ: оновлення й конкретизація стандартів і особистісно-орієнтованих програм професійної підготовки вчителя і викладача природничих дисциплін в умовах педагогічного ВНЗ; упровадження творчо-розвивальних засобів професійної підготовки, заснованих на цінностях педагогічної і природничо-наукової культур; забезпечення фундаменталізації й полікультурної спрямованості навчального процесу за всіма напрямками підготовки; уведення за рахунок варіативної складової навчального плану узагальнюючих спецпрактикумів і спецсемінірів, спрямованих на формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя та її стрижня – культури методологічної; розробка змісту методологічних семінарів і лекторіїв для викладачів з метою формування в них готовності до становлення в студентів специфічного для сфери освіти стилю мислення; розширення міжрегіональних і міжнародних контактів, орієнтованих на полікультурний діалог, науково-педагогічну співтворчість і співпрацю студентів та викладачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: монографія / І. А. Зязюн. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
2. Табачек І. Сучасний вчитель: ідея та ідеал / І. Табачек // Нова парадигма. – К., 2004. – Вип. 38. – С. 96–104.
3. Савчин М. Методологеми психології: монографія / М. Савчин. – К.: Академвидав, 2013. – 224 с.
4. Лаврентьєва О. О. Теоретичні і методичні засади розвитку методологічної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. О. Лаврентьєва. – К., 2015. – 40 с.

REFERENCES

1. Zyazyun I. A. Pedahohichna maysternist' : monohrafiya [Pedagogical skills], Kyiv, Vyshcha shkola, 2004. 422 p.
2. Tabachek I. Suchasnyy vchytel': ideya ta ideal [Current teacher: the idea and ideal], Nova paradyhma, Kyiv, 2004. Vol. 38, pp. 96–104.
3. Savchyn M. Metodolohemy psykholohiyi : monohrafiya [Metodolohemy psychology], Kyiv, Akademydav, 2013. 224 p.
4. Lavrent'yeva O. O. Teoretychni i metodychni zasady rozvytku metodolohichnoyi kul'tury maybutnikh uchyteliv pryrodnychkh dystsyplin u protsesi profesynoyi pidhotovky [Theoretical and methodological foundations for of methodological culture of future teachers of natural sciences in the training], avtoref. dys. d-ra ped. nauk : 13.00.04, Kyiv, 2015. 40 p.

УДК 37:001.895-025.12

А. Ю. ЦИНА

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розглядаються шляхи використання нових педагогічних ідей, технологій, які є більш ефективними для сучасних освітніх галузей. Аналізуються шляхи інноваційного оновлення освітньої діяльності. Процес проектування нових педагогічних технологій обґрунтовується на рівнях усієї освітньої системи країни, певної освітньої галузі, окремої навчальної дисципліни, освітнього регіону, навчального закладу, методичного об'єднання педагогів або окремих педагогів (авторські технології). Базові складові педагогічної інноватики розглядаються з позицій оновлення сучасного змісту освітніх галузей, його спрямування на забезпечення умов реалізації діяльносного, компетентнісного і особистісно орієнтованого підходів в освіті. Відзначається, що метою планування та введення інноваційних педагогічних технологій є їхнє обґрунтування від рівня концептуальних засад розвитку особистості студентів до рівня використання існуючих педагогічних технологій в межах цих концептуальних засад, тобто на рівні формального опису освітнього процесу

Ключові слова: освіта, інновації, педагогічні технології, концептуальні підходи.